

Warszawa, 8 marca 2023 r.

Stanowisko Polskiego Stowarzyszenia Fotowoltaiki
w sprawie rządowego projektu ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie
elektrowni szczytowo-pompowych oraz inwestycji towarzyszących

Polskie Stowarzyszenie Fotowoltaiki („PSF”) pragnie przedstawić stanowisko branży energetyki słonecznej wobec części przepisów rządowego projektu ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie elektrowni szczytowo-pompowych oraz inwestycji towarzyszących (druk sejmowy nr 3070, „Projekt”).

Stanowczo protestujemy przeciwko wprowadzeniu na podstawie art. 40 i art. 42 Projektu wyłączenia spod obowiązku odprowadzania odpisu na fundusz wypłaty różnicy ceny (z mocą wsteczną od 1 grudnia 2022 r.) dla wytwórców energii elektrycznej wytwarzających energię elektryczną w instalacjach OZE, które są własnością, w zarządzie lub w użytkowaniu państwowej osoby prawnej w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933, ze zm. „uZZMP”) i domagamy się niezwłocznego usunięcia tych przepisów z Projektu.

Po pierwsze, **art. 40 i art. 42 Projektu są ewidentnie niezgodne z konstytucyjną zasadą równości jak również naruszają prawo Unii Europejskiej.** Wyłączenie wytwórców energii elektrycznej wytwarzających energię elektryczną w instalacjach OZE, które są własnością, w zarządzie lub w użytkowaniu państwowej osoby prawnej spod obowiązku odprowadzania odpisu na fundusz, wprowadzonego na podstawie ustawy z dnia 27 października 2022 r. o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku („Ustawa o cenach energii”), **stanowi naszym zdaniem złamanie przepisów Rozporządzenia Rady (UE) nr 2022/1854 z dnia 6 października 2022 r. w sprawie interwencji w sytuacji nadzwyczajnej w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii („Rozporządzenie nr 2022/1854”).** Należy wskazać, że zgodnie z art. 8 ust. 2 Rozporządzenia nr 2022/1854, środki kryzysowe wprowadzane przez państwa członkowskie w zakresie interwencji w celu rozwiązania problemu wysokich cen energii **powinny być proporcjonalne, niedyskryminacyjne,** jak również nie powinny zagrażać sygnałom inwestycyjnym i być zgodne z prawem Unii. Co więcej, uważamy, że **przedmiotowe przepisy, poprzez ustanowienie nieuzasadnionego zwolnienia z ciężarów publicznych dla arbitralnie wybranej grupy wytwórców energii kontrolowanych przez Skarb Państwa, mogą stanowić niedozwoloną pomoc publiczną, która w żaden sposób nie została notyfikowana Komisji Europejskiej, naruszając w ten sposób art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.** Przypominamy, że sankcją za

nienotyfikowanie pomocy publicznej jest obowiązek zwrotu pomocy bezpośrednio przez podmioty uposażone oraz zakaz udzielania jakiegokolwiek pomocy publicznej do czasu zwrotu tej udzielonej niezgodnie z prawem i wieloma innymi konsekwencjami o poważnych skutkach dla budżetu państwa. Należy również pamiętać o przepisach dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych nr 2018/2001 („RED II”), która **nakazuje państwom członkowskim przyznawanie wsparcia na rzecz energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w sposób otwarty, przejrzysty, konkurencyjny, niedyskryminujący i racjonalny** pod względem kosztów (art. 4 ust. 4). **Proponowane przepisy faktycznie krzywdzą zatem pozostałych wytwórców energii ze źródeł odnawialnych, którzy zostali bezwzględnie zobowiązani do odprowadzania odpisów na fundusz. Należy zauważyć, że są to nie tylko przedsiębiorcy o całkowicie prywatnej strukturze kapitałowej, najczęściej z sektora MŚP, ale także większość spółek skarbu państwa działających w sektorze energetycznym, często spółek giełdowych, które posiadają mniejszościowy, ale znaczący akcjonariat prywatny. Projektodawca nie przedstawił żadnego obiektywnego uzasadnienia dla przyznania tak daleko idących preferencji na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 1 uZZMP, poza chęcią „zapewnienia efektywnej gospodarki finansowej” oraz „zmniejszenia obciążenia administracyjnego dla tych jednostek” (s. 33 uzasadnienia Projektu). Niestety, co wielokrotnie już podnosiliśmy, większość wytwórców energii objętych obowiązkiem odprowadzania odpisów stoi przed widmem nie tylko „nieefektywnej” gospodarki finansowej, ale wręcz gwałtownej utraty rentowności, jak również ciągłego zwiększania „obciążenia administracyjnego”, co projektodawcy zdają się ignorować.**

Po drugie, **proponowane przepisy Projektu podważają sens i cele przyświecające wprowadzeniu systemu odpisów i rekompensat wprowadzonego na podstawie Ustawy o cenach energii.** Wypada przypomnieć, że Ustawodawca na gruncie dotychczasowych nowelizacji Ustawy o cenach energii (tj. Dz.U. 2023 poz. 295 oraz Dz.U. 2022 poz. 2687) zawęził katalog zwolnień od obowiązku odprowadzania odpisu na fundusz zarówno w aspekcie podmiotowym, jak i w stosunku do transakcji objętych tym obowiązkiem. Tymczasem art. 40 i art. 42 Projektu wyłączają z zakresu zastosowania Ustawy o cenach energii bardzo szeroką grupę państwowych osób prawnych, zdefiniowanych w art. 3 ust. 1 uZZMP. Co więcej, wyłączenie to obejmuje nie tylko wytwarzanie energii w instalacjach będących własnością państwowych osób prawnych, lecz także znajdujących się w zarządzie lub użytkowaniu państwowych osób prawnych. **Takie sformułowanie przedmiotowych regulacji rodzi naszym zdaniem poważne ryzyko nadużyć, otwierając możliwość przeprowadzania różnego rodzaju pozornych transakcji mających za przedmiot instalacje odnawialnych źródeł energii i służących obchodzeniu obowiązków płatniczych nałożonych przez Ustawę o cenach energii.**

Należy przypomnieć, że kwoty odpisów odprowadzane przez wytwórców energii elektrycznej oraz przedsiębiorstwa obrotu zasilają Fundusz Wyплаты Różnicy Ceny, z którego pochodzić miały środki na wypłatę rekompensat dla przedsiębiorstw obrotu z tytułu wprowadzenia limitów cen energii elektrycznej. Bezpośrednim efektem projektowanych przepisów będzie zaś zmniejszenie puli środków przeznaczonych na rekompensaty. **Ocena skutków regulacji Projektu nie zawiera żadnych wyliczeń, ile środków z Funduszu zostanie zwróconych państwowym osobom prawnym ani jakie kwoty w rezultacie nie zostaną przeznaczone na rekompensaty w przyszłości. Stwarza to bezpośrednie zagrożenie płynności finansowej znaczącej części sprzedawców energii (zarówno z prywatnym jak i publicznym akcjonariatem) i przez to zagraża stabilności funkcjonowania systemu elektroenergetycznego w Polsce. Projektowane przepisy przyniosą znaczące skutki dla sektora finansów publicznych, które nie zostały w żaden sposób uzasadnione ani przedstawione do wiadomości publicznej.** Nie bez znaczenia jest też fakt obciążenia Zarządcy Rozliczeń S.A. przez Projekt dodatkowymi zadaniami w zakresie dokonywania zwrotów wpłaconych przez państwowe osoby prawne odpisów na Fundusz. Biorąc pod uwagę obecne przeciążenie tej jednostki obowiązkami wynikającymi z Ustawy o cenach energii, przedmiotowe przepisy spowodują prawdopodobnie niewydolność tej instytucji, a w związku z tym ogromne utrudnienia w prowadzeniu rozliczeń odpisów i rekompensat. Stanowi to dodatkowe ryzyko dla przedsiębiorców, którzy ponoszą odpowiedzialność, także prawnokarną, za prawidłowe wykonywanie przepisów Ustawy o cenach energii.

Następnie, należy podkreślić, że **po raz kolejny na przestrzeni ostatnich kilku miesięcy rząd forsuje regulacje skrajnie niekorzystne dla branży odnawialnych źródeł energii bez zachowania podstawowych standardów procesu legislacyjnego. Nie przeprowadzono żadnych konsultacji, pozbawiając możliwości analizy i oceny Projektu nie tylko przedsiębiorców, ale także organy administracji publicznej i parlamentarzystów.** Przepisy budzące już po pobieżnym namyśle liczne, zarysowane ogólnie wyżej wątpliwości, o fundamentalnym znaczeniu dla całej branży odnawialnych źródeł energii, zostały „w ostatniej chwili” dopisane do Projektu, którego podstawowym celem jest uproszczenie procesu inwestycyjnego elektrowni szczytowo-pompowych. Jest to również tematyka niezmiernie istotna dla polskiej gospodarki i nie powinna być pretekstem dla prób faktycznego rozmontowywania systemu zamrożenia cen energii. Dla przypomnienia, podobne okoliczności towarzyszyły fundamentalnym zmianom w Ustawie o cenach energii wprowadzanym przy okazji procedowania ustaw dotyczących ciepłownictwa (Dz.U. 2023 poz. 295) oraz rynku gazu (Dz.U. 2022 poz. 2687).

Podsumowując, **tryb procedowania i ukształtowanie przedmiotowych przepisów godzą w zasady pewności prawa i zaufania obywateli do państwa, stanowiące główne elementy demokratycznego**

państwa prawnego, jak również stoją w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej. Może to m.in. potencjalnie stanowić podstawę dla wysuwania przez inwestorów roszczeń finansowych względem Skarbu Państwa. **Wejście w życie Projektu razem z kontrowersyjnymi art. 40 i art. 42 wydatnie zniechęci do inwestowania w nowe moce wytwórcze z OZE.** W kontekście obecnej sytuacji geopolitycznej i makroekonomicznej uderza to bezpośrednio w nasze bezpieczeństwo. Jak wiadomo, im więcej rodzimej produkcji z OZE, tym mniejsze uzależnienie gospodarki od importu węglowodorów. **Niesprawiedliwe i dyskryminacyjne ukształtowanie obciążeń fiskalnych, do czego przyczyni się wydatnie wejście w życie przedmiotowych przepisów, może z dużym prawdopodobieństwem doprowadzić już niedługo do fali upadłości wytwórców oraz sprzedawców energii, a tym samym wywołać wzrost cen dla odbiorców końcowych i przemysłu.**

Ewa Magiera

Prezes Zarządu

Polskie Stowarzyszenie Fotowoltaiki